

Олешко Тамара Іванівна

професор кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки,
Національний авіаційний університет

Попик Наталія Володимирівна

доцент кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки,
Національний авіаційний університет

Геєць Ірина Олегівна,

Старший викладач з авіації,
Інженерна школа, Королівський технологічний інститут,
Мельбурн, Австралія

ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ ПАСАЖИРОПОТОКУ АЕРОПОРТІВ СВІТУ

Анотація. Розглядаються можливі сценарії потенційного відновлення пасажиропотоку аеропортів світу. У довгостроковій перспективі прогнозується, що для повернення до раніше прогнозованих рівнів глобального трафіку може знадобитися до двох десятиліть.

Ключові слова. авіаційна галузь, пасажирські перевезення, пандемія, вакцинація, авіакомпанії, аеропорти

Минуло майже півтора року з тих пір, як Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила спалах Covid-19 пандемією. З тих пір безпрецедентний вплив на світову економіку, торгівлю та мобільність змінило життя по всьому світу. Практично всі аспекти економічної та соціальної діяльності були порушені і до сих пір залишаються не в нормі.

На сьогодні існує надзвичайно велика кількість змін, яку несе за собою дана пандемія, впливаючи на розвиток світової економіки, а особливо на світові авіаційні перевезення. 2020 рік став справжнім випробуванням для світової авіаційної галузі, адже карантинні обмеження значно вплинули на діяльність авіакомпаній. Після років сильного зростання пасажиропотоку та прибутковості, авіакомпанії стикнулися з найбільш різким і стійким падінням попиту на повітряні перевезення за всю історію авіаційного транспорту, адже ніколи раніше в історії авіація не була обмежена в такій мірі.

Після десятиліття послідовного і сталого зростання світового пасажиропотоку пандемія Covid-19, що триває і понині, фактично зупинила роботу аеропортів по всьому світу в другому кварталі 2020 року. Звичайно, треба відмітити, що успішні зусилля по вакцинації в багатьох країнах призводять до поступового відновлення економіки в цих державах.

Але "маятники" в даний час рухаються в протилежних напрямках. З одного боку, висока швидкість вакцинації знижує поширення інфекції. У той же час багато держав зараз стикаються з подальшими хвилями пандемії через поширення нових штамів. І наразі дії урядів щодо сприяння безпечним поїздкам, тестування і вакцинації матимуть вирішальне значення.

Міжнародна рада аеропортів ACI World опублікувала свою щоквартальну оцінку впливу пандемії Covid-19 на світову аеропортову галузь (рис.1).

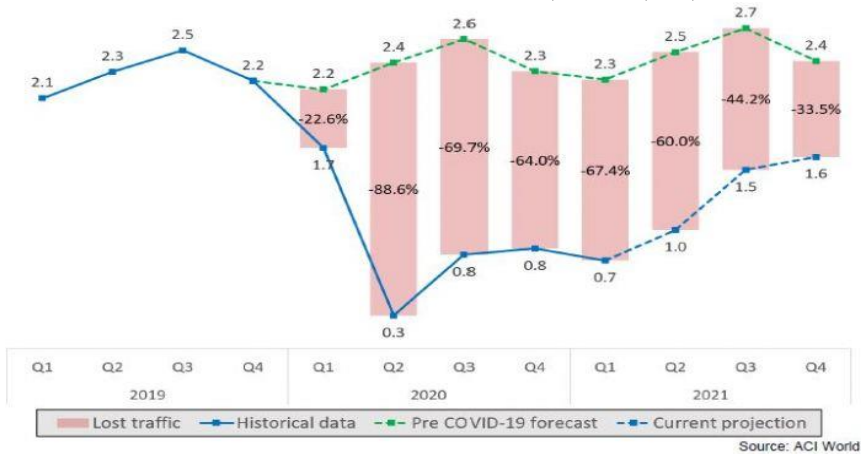

Рис.1.Квартальний глобальний прогноз пасажиропотоку в порівнянні з прогнозом до Covid-19 (2019/2020/2021, млрд. пасажирів)

Продовження негативного впливу пандемії Covid-19 за прогнозами, скоротить пасажиропотік ще на 5 млрд. до кінця 2021 року в порівнянні з базовим прогнозом, складеним до кризи. У порівнянні з рівнем 2019 року зниження прогнозується на рівні 47,3%.

В 2021 році наслідки кризи Covid-19 продовжують серйозно впливати на доходи аеропортів. За попередніми оцінками, за підсумком року аеропорти всього світу зазнають втрат доходів в розмірі більш ніж 108 млрд дол., що на 54,6% менше очікувань і на 50,5% менше, ніж було в 2019 році.

Питання відновлення авіаіндустрії все ще оповите туманом.

На думку ACI World, прогнозувати потенційне відновлення галузі необхідно, беручи до уваги три можливі сценарії.

Перший, найбільш оптимістичний - прогноз трафіку в аеропортах світу WATF на 2020-2040 роки . Розроблений в грудні 2020 року і опублікований в січні 2021 року WATF 2020-2040 був заснований на припущеннях про ефективність вакцин, які активно розподіляються у другій половині 2021 року разом з підвищенням довіри споживачів до польотів і розумного відновлення флоту авіакомпаній. Цей сценарій може бути досяжний на 2022 рік і далі, але залежить від здатності урядів стримувати поширення нових варіантів вірусу.

Другий - переглянутий базовий прогноз. Цей сценарій передбачає ефективний розподіл вакцин в другій половині 2021 року на основних ринках на додаток до підвищення довіри споживачів до відновлення польотів і розумного відновлення флоту авіакомпаній. Згідно з ним, третя і четверта хвилі пандемії можливі, але вони будуть стримуватися і обмежаться конкретними регіонами.

Третій сценарій - песимістичний. Він передбачає слабкий рівень розподілу вакцин у 2021 році, особливо в країнах, що розвиваються. Страх перед поїздкою у пасажирів все ще збережеться в поєднанні з тривалим економічним ослабленням і повільним відновленням флоту авіакомпаній. Третя і четверта хвилі пандемії, згідно з цим сценарієм, вірогідні і можуть поширитися в декількох регіонах, які зазнають труднощів зі стримуванням нових штамів.

На основі цих припущень ACI World прогнозує наступне.

Відповідно до базового сценарію та незважаючи на більш повільне, ніж очікувалося, відновлення на початку 2021 року глобальні пасажирські перевезення відновляться до рівнів 2019 року в 2023 році. Головним чином це буде обумовлено відновленням внутрішніх пасажирських перевезень при повільних темпах відновлення міжнародного трафіку.

У країнах зі значним внутрішнім трафіком пасажиропотік відновиться в 2023 році, в той час як ринки зі значною часткою міжнародного трафіку навряд чи повернуться до рівнів 2019 року раніше 2024-го. Однак через нерівномірний розподіл вакцин і погіршення економічного відновлення, деякі найбільш бідні ринки, швидше за все, досягнуть докризового рівня пасажиропотоку не раніше 2025 року або навіть пізніше в деяких випадках.

Песимістичний сценарій передбачає затримку відновлення трафіку з появою нових варіантів коронавірусу. Це призведе до того, що уряди будуть вводити більше обмежувальних заходів, що буде серйозно перешкоджати спробам авіагалузі перезапуститися. При такому сценарії пасажиропотік 2021 року залишиться слабким, завершивши рік на рівні всього 45,9% від показників 2019 року. Глобальне відновлення до рівня 2019 року за цьому сценарії відбудеться тільки в 2024 році.

У довгостроковій перспективі прогнозується, що для повернення до раніше прогнозованих рівнів глобального трафіку може знадобитися до двох десятиліть. Структурні зміни (при яких трафік ніколи не повернеться до прогнозованого до початку Covid-19 рівню) теж все ще можливі.

Використані джерела:

1. https://cfts.org.ua/articles/aeroporty_mira_v_2021_godu_kogda_zhdad_vosstanovleniya_otsenka_aci_world_1831
2. Tamara Oleshko, Iryna HEIETS. Perspectives of the air transportation market in Ukraine. Aviation: journal. – Vilnius, Lithuania, Gediminas Technical University (VGTU) Press, - 2018. - 22 (2018), pp. 1-5.
3. Олешко Т.І., Верзун А.В. Імітаційне моделювання процесу обслуговування пасажирів аеропорту. Проблеми системного підходу в економіці. 2018. №1(63). С.180-185.
4. Олешко Т.І., Геєць І.О., Павлюк Є.Л. Стан і перспективи розвитку пасажирських перевезень авіакомпанії МАУ. Проблеми системного підходу в економіці. 2020. №1(75). С.164-169.